

ΟΙ ΕΞΟΡΙΣΤΟΙ ΤΗΣ ΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

ΚΕΦΑΛ. Γ.

ΕΚΤΒΛΕΣΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Λίγον μετὰ τὰς προαναφερθείσας σκηναὺς ἤχρονον, νέος τις, κρούσας τὴν θύραν τοῦ ἐφημερίου τῆς Βερφένης, ἠρώτα τὴν εὐτραφῆ καὶ βραδυκίνητον μαγείρισσαν, ἥτις ἦλθε ν' ἀνοίξῃ, ἂν ὁ γέροντας ἦτο ἐκεῖ. Ἡ μαγείρισα, ρίψασα βλέμμα περίεργον καὶ ἐταστικόν ἐπὶ τοῦ νέου ἐκείνου καὶ ἐπὶ νεάνιδός τινος ἥτις τὸν συνώδευε, καὶ ἰδοῦσα ὅτι δὲν ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν τίποτε, ἀπήντησεν ἀποτόμως :

— Ὁ γέροντας τώρα διαβάζει· τί τὸν θέλεις ;

Χωρὶς ὅμως δευτέραν ἐρώτησιν, ὁ νέος καὶ ἡ νεάνις, ὄρμησαν ἐντὸς τῆς οἰκίας τοῦ ἱερέως καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ δωμάτιον, εὔρον πραγματικῶς τὸν γέροντα καθήμενον ἐνώπιον καλῆς τραπέζης καὶ διαβάζοντα ἕνα λαγὼν καὶ ἐν βουκάλιον οἴνου.

— Τί θέλεις; ἠρώτησεν ὀργήλως ὁ γέροντας, ἀναπηδήσας καὶ θέλων νὰ σκεπάσῃ τὰ φαγητά του.

Ἐχων τοὺς ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας ἐκ χαρᾶς ὁ νέος ἀπεκρίθη, ἐνῶ ἡ ἐντροπαλὴ σύντροφός του ἐκυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν.

— Συνεφωνήσαμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς κοινωनीαν γάμου, καὶ λοιπὸν ἤλθομεν νὰ σὲ παρακαλέσωμεν νὰ μᾶς εὐλογήσῃς.

— Ποιὸς εἶσαι σὺ ; καὶ πῶς εἶναι τ' ὄνομά σου ;

— Ὀνομάζομαι Ἰωάννης Βαῖνλίδνερως, καὶ ἡ κυρία εἶναι ἡ Βαρβάρα, θυγάτηρ τοῦ Μανλίχου.

— Ἄ ! ναί, ἐνθυμοῦμαι, εἶπεν ὁ ἱερεὺς προσηλῶν βλέμμα οὐχὶ τόσο εὐμενὲς εἰς τὴν ἐρυθρῶσαν νεάνίδα. Ὁ πατήρ σου ἦτο καλὸς χριστιανὸς καὶ ἐσέβετο τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκκλησίας, καὶ πολλάκις ἐνθυμεῖτο αὐτοὺς ὅταν αἱ ἀποθηκαὶ του καὶ τὰ ποιμνιά του εὐλογοῦντο. Ἄλλὰ πρέπει νὰ ἐβλάβῃ ὁ ἐγκαίφαλός του ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅτε ἐπεσεν εἰς τὸν Σάλλξαν· διότι ἐκτοτε φαίνεται ὡς νὰ ἔ-

παθε ὁ νοῦς του. Ἄντι νὰ πέμψῃ δῶρα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ δοξάσῃ τὸν προστάτην μας ἅγιον, διὰ τὴν θαυμαστὴν σωτηρίαν του, ἀντι νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς ἐμὲ, τὸν πνευματικόν του πατέρα, ἀφοῦ αἱ εὐχαί μου καὶ τὰ διαβάσματά μου τόσο ἐνήργησαν εἰς τὴν υἰείαν του, αὐτὸς ὡς ἀνόητος, χαρίζει ὅλην του τὴν κατάστασιν εἰς ἕνα ἄγνωστον ἀμαθῆ καὶ ἀνίκανον διὰ νὰ πράξῃ τι καλὸν ξένον, καὶ ἀκόμη ἀπολακτίζει τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ θυσιαστήριον διὰ νὰ συναίτερισθῇ μὲ καινοτόμους καὶ αἰρετικούς.

— Γέροντά μου, ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης μὲ ταπεινότητα, μὴ κατακρίνης τὸν κύριόν μου, ὅστις εἶναι τόσο καλός, ὥστε μέλλει ἐμὲ, τὸν πτωχὸν καὶ ὄρφανόν, νὰ καταστήσῃ τόσο εὐτυχῆ, ἀναδεικνύων με γαμβρόν του.

— Τοῦτο εἶναι καὶ ἄλλη ἀπόδειξις τῆς ἀνοησίας του, εἶπεν ὁ ἱερεὺς. Ναί, καὶ πρέπει καὶ ὁ ἰδικός σου νοῦς νὰ ἦναι εἰς ὁμοίαν κατάστασιν μὲ τὸν ἰδικόν του, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ φερθῇ οὕτω πρὸς σέ. Ἄλλὰ ἄς ἴδωμεν· ποῖα εἶναι ἡ πίστις σου ;

— Πιστεύω ὅσα πᾶς Χριστιανὸς πρέπει νὰ πιστεύῃ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Τοῦτο εἶναι πολὺ ἐμπερδευμένον, ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς. Ἐνας Χριστιανός ! ὦ, ἅγιέ μου Κρισπίνε ! τί περιεκτικὸν ὄνομα ! Ὅλοι οἱ αἰρετικοί, οἱ Οὐγενότοι, οἱ Καλθινισταί, οἱ Λουθηρανοί, οἱ Ἀναβαπτισταί, ὅλοι λέγουν ὅτι εἶναι Χριστιανοί. Ἄλλε χριστιανός, κατὰ τὸ ἰδικόν μου νόημα, εἶναι ὁ Ρωμαῖος καθολικός καὶ ὄχι κανεὶς ἄλλος. Θὰ ἐρχεσαι καὶ σὺ καὶ ἡ ἀρραβωνιαστικὴ σου εἰς τὴν ἐκκλησίαν ; Θὰ ἐκτελεῖτε ὅλας τῆς τὰς παραγγελίας ; Πιστεύετε ὅτι ὁ πάπας εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ ὅσα αὐτὸς διατάξῃ εἶναι ἐντολαὶ Θεοῦ ; Πιστεύετε εἰς τὸ πουργατόριον, προσκυνεῖται καὶ λατρεύετε τοὺς ἁγίους ; Θὰ ζήσητε καὶ θὰ ἀποθάνετε εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην πίστιν ; ὀρκίζεσθαι εἰς τοῦτο ; Ὁ νέος, ἀκούων αὐτὰ, μεγάλως ἐσυγχίζε-

το σιωπηλή πλὴν ἰσχυρὰ ἠγέρθη ἢ πάλῃ ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους ἀνοίξας τὸ στόμα του μετὰ συγκινήσεως εἶπε.

— Γέροντα, ἤρεις ἤλθομεν νὰ ζητήσωμεν τὴν εὐλογίαν σου, καὶ ὄχι διὰ νὰ σε συγχίσωμεν, σὲ παρακαλοῦμεν ἂν θέλῃς δόσε μάς την.

— Φαίνεται ὅτι μὲ θέλεις διὰ νὰ κάμῃς τοὺς σκοπούς σου, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄχι δι' ἄλλο τι ἱερώτερον ἢ ἀγιώτερον. Διατί δὲν ἔρχεσαι πλέον εἰς τὴν ἐκκλησίαν; ἔ; Διατί δὲν σὲ βλέπω πλέον εἰς τὴν ἐξομολόγησιν; Διατί δὲν δίδεις πλέον εἰς τοὺς ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ ὅ,τι εἶναι χρέος σου νὰ τοῖς δίδῃς; Ἡ σακκοῦλά μου, τὸ μαγειρεῖόν μου, τὸ σπῆτίμου ἔμειναν πλέον ἄδεια. Θέλετε λοιπὸν νὰ ἀποθάνωμεν τῆς πείνης ἡμεῖς; ἢ θέλετε νὰ ἐβγάλωμεν τὰ ἱερά μας καὶ νὰ δουλεύωμεν διὰ νὰ ζήσωμεν; Ὡς νὰ μὴ ἤρουν τὰ ὄσα πάσχω μὲ σὰς, τώρα πρέπει καὶ αὐτό μου τὸ οἶκημα καὶ τοῦτό μου τὸ δωμάτιον καὶ αὐτόν μου τὸν ἄθλιον ἄρτον νὰ μὴ τρώγω πλέον μόνος, ἀλλὰ νὰ τὰ μειράζωμαι ὄλα μὲ ἓνα ξένον, μ' ἓνα Ἰησοῦίτην, τὸν ὁποῖον ὁ ἀρχιεπίσκοπος (ὁ Θεὸς νὰ τὸν συγχωρήσῃ διὰ τοῦτο!) διώρισεν ὡς βοηθόν μου, πλὴν τοῦ ὁποῖου ἡ ἔλευσις εἶναι ἔλεγχός μου. Ἄν ὄλοι σῆς ἐμένατε εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς πίστεώς μας ἡμεῖς δὲν θὰ εἶχομεν εἰς τὴν κεφαλὴν μας τοὺς Ἰησοῦίτας. Τώρα λέγουν ὅτι ἡμεῖς, οἱ γηράσαντες μαζὴ σας, δὲν ἔχομεν τὸν νοῦν καὶ τὴν μάθησιν τῶν πεπαιδευμένων αὐτῶν. Ἐν τούτοις δὲν λυποῦμαι διότι αὐτοὶ ἐπιτυχάνουσι καλλίτερον νὰ φέρωσιν εἰς θεογνωσίαν τοὺς ἀτάκτους.

Ὁ Ἰωάννης μὲ κεχῆνός στόμα ἤκουε τοῦ ἱερέως ταῦτα λέγοντος, πλὴν δὲν ἤργησε νὰ συνέλθῃ ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, ἦν τῷ ἐπροξένησαν οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ τότε ἀπήντησε:

— Θέλεις λοιπὸν, γέροντά μου, νὰ σοὶ εἶπω ἐλευθέρως τὴν ἀλήθειαν διατί οἱ ἄνθρωποι, βαρυνθέντες, δὲν θέλουσι πλέον νὰ ἔρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν; Ἄκουσον. Οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ καταλαμβάνωσιν ὅτι διὰ κανένα ἄλλον σκοπὸν δὲν ἀνοίγεται σήμερον αἱ ἐκκλησίαι παρὰ διὰ νὰ συνάγονται χρήματα. Τινὲς μάλιστα καὶ λέγουσιν ὅτι ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν δὲν λατρεύεται πλέον ὁ Θεός, ὡς κατὰ τὰς ἀρχαίας ἡμέρας, μῆτε οἰκοδομοῦνται πρὸς τὸ καλὸν οἱ ἐκκλησιαζόμενοι, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἐντὸς αὐτῶν ἐμπαίζονται πάντα

τὰ θεῖα καὶ διαφθείρονται οἱ ἄνθρωποι, γινόμενοι θεοεμπαῖκται καὶ ὑποκριταί.

Ὁ ἱερεὺς ἀνεπήδησε τεταραγμένος καὶ δὲν εἴξευρε τί νὰ εἶπῃ εἰς τὸν τολμηρὸν νεανίαν, ὅστις μὲ ὄλα ταῦτα ἐπέμενε ζητῶν νὰ εὐλογηθῶν οἱ γάμοι του.

— Σιώπα, κατηραμένε, ἔκραξε τέλος ὁ γέροντας. Δὲν θὰ νυμφευθῇς ἂν σὺ καὶ ἡ νύμφη δὲν ὁμολογήσετε τὴν πίστιν σας εἰς τὴν ἀγίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν. Μῆτε τὰ παιδία πλέον τῶν ὁμοίων σας αἰρετικῶν θὰ βαπτίζομεν, μῆτε ἂν κάνεις ἀπὸ σὰς ἀποθάνῃ θὰ θάπτηται ὡς χριστιανός, μῆτε τὴν χάριν κανενὸς μυστηρίου θὰ ἔχετε πλέον. Ταῦτα παρήγγειλε ὁ σεβασμιώτατος πρίγκιψ ἀρχιεπίσκοπος. Λοιπὸν, τέκνα μου, ἐκλέξατε μεταξὺ τῆς κατάρας καὶ τῆς εὐλογίας.

Ὁ Ἰωάννης τεθλιμμένος ἠτένισεν εἰς τὴν Βαρβάραν καὶ αὐτὴ πρὸς ἐκεῖνον.

— Τί θὰ εἶπῃ ὁ πατήρ σου; ἠρώτησε τὴν ἀξίεραστον κόρην, ἥτις πολλὴν ἐδοκίμαζε δυσαρέσκειαν διὰ τὰ γινόμενα. Τί θὰ εἶπῃ ὁ πατήρ σου; πρέπει νὰ ὑποκύψω; πρέπει γὰ ὑποκύψωμεν;

— Ἐρώτησέ τον σὺ ὁ ἴδιος, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, ὅστις ἐντούτοις ἔβλεπεν ἔξω τοῦ παραθύρου εἰς τὸν δρόμον, διότι, ἰδοῦ τον, ἔρχεται, καὶ τοι ἡ συντροφία του δὲν μὲ ἀρέσκει.

Ἄμα οἱ δύο νέοι ἔκυψαν ἀπὸ τὸ παράθυρον ἐνόμισαν ὅτι κεραυνὸς αἰφνίδιος καταπεσὼν τοὺς προσέβαλε. Ζάλη κατέλαβεν ἀμφοτέρους καὶ δὲν ἐγίνωσκον ἂν ἦσαν ἐξυπνοὶ ἢ ἂν ὠνειρεύοντο. Δεδεμένος μὲ βαρείας ἀλύσεις, περικυκλωμένος ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ ἔχων πλησίον αὐτοῦ τὸν ἀνακριτὴν, ἐβάδιζεν ὁ Μάνλικκος κάτωχρος πλὴν οὐχὶ καὶ πεφοβισμένος. Ἡ Αἰκατερίνη καὶ τὰ δύο παιδία μετὰ κλαυθμῶν ἐζήτουν νὰ τὸν πλησιάσωσιν, ἀλλ' οἱ στρατιῶται τὰ ἐμπόδιζον πολὺ ἀποτόμως καὶ βαρβάρως.

Δὲν παρήλθον πολλὰ λεπτὰ καὶ ἐξηγριωμένοι ὑπὸ τῆς ἀγανακτήσεως οἱ δύο ἐρασταὶ ὤρμησαν κατὰ τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ ἀπροόπτου τούτου παραμερίσαντες ἀφῆκαν αὐτοὺς νὰ ριφθῶσιν εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ δεσμίου.

Ὡ! τί συνέβη; ἔκραξαν ταυτοχρόνως καὶ οἱ δύο.

Βιάσας ἑαυτὸν, πλὴν μὲ τρέμοντα χεῖλη, ὁ πατήρ ἀπεκρίθη:—Λέγουσιν ὅτι εἶμαι δολοφόνος· δὲν εἴξεύρω ἄλλο τίποτε.

— Δὲν εἶσαι! ἔκραύγασαν καὶ οἱ δύο καταληφθέντες ὑπὸ τρόμου.

— Ὁ Θεὸς εἴξεύρει ὅτι δὲν εἶμαι, εἶπε χαίρων ὁ Μάνλικκος.

Ἐντούτοις οἱ στρατιῶται διὰ τῆς βίας ἀποσάσαντες αὐτοὺς ἠνάγκασαν ν' ἀπομακρυνθῶσιν. Ἐλθόντες λοιπὸν πρὸς τὴν κλαίουσαν μητέρα καὶ τὰ παιδία ἠκολούθουν μετ' αὐτῶν τὸν δέσμιον.

Ὅταν ὁ ἱερεὺς, ὑπὸ περιεργείας κινούμενος, κατέβη καὶ ἐστάθῃ εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, στοχασμὸς τις φαίνεται ἀνέβῃ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἰωάννου, καθότι ἀμέσως ἀφίσας τὴν οικογένειαν ἔτρεξε πρὸς τὸν γέροντα καὶ λαβὼν τὰς δύο του χεῖρας εἶπε πρὸς αὐτὸν ἱκευτικῶς:

— Γέροντα, σὺ ἦσο πνευματικὸς τοῦ Μανλικκου, ἡ μαρτυρία σου θὰ ἔχῃ βαρύτητα. Εἶπε, τόσον μέγα κακούργημα, οἷα εἶναι ἡ δολοφονία, ἐβάρυνε ποτὲ τὴν συνείδησιν τοῦ πνευματικοῦ σου τέκνου;

— Ἐχεις δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς· ἤρχετο καὶ ἐξωμολογεῖτο εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ, προσέθηκε ψυχρῶς, ἴσως κακούργημα τοιοῦτον εἶναι ἡ αἰτία δι' ἣν δὲν ἔρχετο πλέον.

Ὁ Μάνλικκος, ὅστις ἤδη ἦτο ἀρκετὰ πλησίον καὶ ἤκουσε τὴν ἀπάντησιν ταύτην, τετραγμένως πως εἶπε πρὸς τὸν ἱερέα:

— Γέροντα, εἰς σὲ ἐφάνέρωσα τὰ βαθύτατα μυστικά τῆς καρδίας μου. Σὺ πολὺ καλὰ γινώσκεις τί πιέζει τὴν συνείδησίν μου.

Ὁ Παπαγρίσελμος, σείσας τὴν κεφαλὴν μὲ τρόπον δεικνύοντα δυσπιστίαν ἀπεκρίθη:

— Ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πολὺ διεφθαρμένη καὶ σκοτεινὴ, ὥστε νὰ ἦναι δυνατόν νὰ τὴν ἐξηγιᾶσῃ τις καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐξομολόγησιν ἀκόμη.

Ὁ ἱερεὺς ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκόν του, οἱ δὲ ἄνθρωποι διηθύνθησαν πρὸς τὸ φρούριον τῆς Βερφένης, αὐξάνοντες κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὡς ὅταν χιονοστιβάς, ἀποσπαθεῖσα τῆς κορυφῆς ὄρους καὶ κυλιομένη πρὸς τὴν κοιλάδα, ὅσον προχωρεῖ τόσον αὐξάνει, καθότι πολλοὶ ἔτρεχον πανταχόθεν. Πᾶς νεωστὶ πλησιάζων ἐδείκνυε συμπάθειαν πρὸς τὸν δυστυχῆ Μανλικκον, λέγων αὐτὸν ἀθῶον τοῦ διοικητοῦ θύμα καὶ ἀγανακτῶν φανερά διὰ τὴν πρᾶξίν του ταύτην. Πλὴν ὅτε ἤκουον ὅτι ὁ δέσμιος δὲν ἐπασχεν ἕνεκα τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν του, ἀλλ' ὅτι κατηγορεῖτο ὡς δολοφόνος ἕκαστος μετὰ φρίκης ἀπεμακρύνετο

ἀπὸ ὑπόδικόν, ὅστις δυνατόν δικαίως νὰ ἐχωρίζετο τῆς κοινωνίας. Μετὰ φανεροῦ πόνου ψυχῆς ἔβλεπεν ὁ Μάνλικκος τὴν ἐντύπωσιν, ἦν τὸ ὑποτιθέμενον κακούργημά του ἐπὶ τῶν συμπολιτῶν του παρήγε καὶ ἐκ διαλειμμάτων παρεπονεῖτο, οὐ μόνον ὅτι ἀδίκως τὸν ἀποστεροῦν τῆς ἐλευθερίας του, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀμαυρώνουν καὶ τὸ καλὸν ὄνομά του, τὸ ὁποῖον ἔως τότε ἦτο ἀμειπτον.

Ἐντὸς τῆς αὐτῆς αἰθούσης, ὅπου πρὸ τινῶν ἐβδομάδων μόνον ὁ Μάνλικκος τόσον εὐσυνειδήτως ἀπέδωκε τὸ κτῆμα εἰς τὸν νόμιμον κληρονόμον τοῦ θείου του, ὁ αὐτὸς διοικητῆς ὑπεδέχθη αὐτὸν σιδηροδέσμιον, ἔχων παρ' ἑαυτῷ καὶ τὸν ἱατρὸν τοῦ τόπου.

— Μάνλικκε, εἶπεν ὁ βαρόνος μὲ φαινομένην πραότητα, ἐπὶ τίνα καιρὸν σοὶ ἤμην χρεώστις μικρῶν τινῶν πραγμάτων. Ὑπὸ εὐγνωσύνης λοιπὸν κινούμενος σοὶ δίδω ἀμέσως ἀκράσιν ἐνῶ ἔπρεπε νὰ σὲ ταπεινώσω διὰ φυλακίσεως ὀλίγων ἐβδομάδων, ὡς συνήθως γίνεται. Ἀναμφιβόλως ἐννοεῖς τοῦτο, καὶ ἐπομένως ταχέως ὁμολόγησον τὴν ἀλήθειαν. Ἄν κατὰ τὰς ἀνακρίσεις ἀποδειχθῇ ἡ ἀθωότης σου, τοῦτο μεγάλως θὰ μεγαροποιήσῃ καὶ θὰ μὲ καταστήσῃ ἱκανὸν νὰ σοὶ δώσω ἀμέσως τὴν ἐλευθερίαν σου. Ἄλλ' αἱ ὑπόψιαι αἵτινες σὲ ἐπιβαρύνουσι δυστυχῶς φαίνονται βάσιμοι, ἢ δὲ δικαιοσύνη ἀμείλικτος ἀπαιτεῖ τὸ αἱματόφυρτον θυμά της. Μάθε λοιπὸν ὅτι, ἂν ἡ συνείδησίς σου μέχρις ὧρας δὲν σὲ κατηγόρησεν, ἢ ἐπιβαρύνουσά σε κατηγορία εἶναι φόνος—ὁ φόνος τοῦ υἱοῦ τοῦ εὐεργέτου σου. Εἴσοι ὠχρὸς! μένεις ἄφωνος! Ἄ! τοιοῦτος εἶναι ὁ θρίαμβος τῆς δικαιοσύνης· τὸ διαπεραστικὸν ὄμμα της δύναται νὰ διακρίνῃ καὶ τὸν μᾶλλον κεκρυμμένον κακούργον. Λοιπὸν μὴ κρύπτῃς ἐπὶ πλέον τὸ κακούργημά σου, ἀλλὰ διὰ τῆς ταχείας ὁμολογίας σου προσπάθησον νὰ ἐπιτύχῃς ἐλαφρύτερας καταδίκης.

— Ἐὰν ἡμῖν ὠχρὸς, ἀπήντησεν ὁ κατηγορούμενος, τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς λύπης τὴν ὁποίαν μοὶ προξενεῖς, νομίζων με ἱκανὸν νὰ διαπράξω τοιαύτην φρικτὴν πρᾶξιν. Τώρα δὲ σὲ ἐρωτῶ ἐπὶ τίνι δικαίωσιν προβαίνεις οὕτω ἐναντίον ἀμειπτοῦ ἀνθρώπου.

— Ὑβρεις ἐδῶ δὲν χωροῦν, ἀπήντησεν ὁ διοικητῆς συνοφρουόμενος. Ἐχομεν τὰ μέσα νὰ διορθώσωμεν τοιαύτας παρεκτροπὰς· ἀλλὰ πρῶτον θὰ σοὶ ἀποτεινῶ ὀλίγας ἐρω-

τήσεις. Τί σε παρεκίνησε να φυλάξης μυστικών έως τώρα εσχάτως το αληθές όνομα του νομιζομένου εκείνου ξένου, ό όποιος απέθανεν εις την οικίαν σου αίφνηδώς και άνεξηγήτως, ενώ συ είχες ανακαλύψει από το διαβατήριόν του και από το προικοσύμφωνόν του ότι ήτο υίός του γέροντος Πομμέρα, επιστρέφων εις τό κτήμά του;

— Βεβαίως κατά τοῦτο πολύ έσφαλα, απέκρινθη ό Μάνλικκος, αλλά τότε διετέλουν υπό την σκιάν και τό σκότος του θανάτου, καθότι ό θεός λόγος δέν είχε εισέτι με φωτίσει. Έφοβούμην μήπως, καιτοι κατείχον νομικώς τό κτήμα, παρουσιασθή και άλλος κληρονόμος και πέσωμεν εις δικαστήρια και χάσω μέρος της περιουσίας μου.

— Τοῦτο ακριβώς και εγώ είσήσα, είπεν ό διοικητής· ήδη εγγίζομεν τό σημείον. Λοιπόν, πώς είναι δυνατόν διά του αυτού λόγου, όστις σε παρεκίνησε να κρύψης τό όνομα και τον θάνατον του ανθρώπου, να αποδειχθῆ και ή αίτία του θανάτου του; Προσποιείσαι ότι δέν με καταλαμβάνεις; Άκουσον να σοι τό είπω καθαρώτερα. Δέν ήτο ό θάνατος του ανθρώπου εκείνου, από τον όποιον έφοβείσο μή χάσης την περιουσίαν σου, έργον των χειρών σου, διά να γλυτώσης απ' αυτόν· ήτοι συ δέν έφόνευσες τον άνθρωπον διά να μείνης κληρονόμος; Ποίας αποδείξεις δύνασαι να φέρης διά να μάς διασκεδάσης την ύποψίαν ταύτην;

— Την συνειδησίμ μου και όλην την διαγωγήμ μου, απέκρινθη ό Μάνλικκος. "Αν εγώ ήμην ένοχος φόνου νομίζεις ότι ήτο δυνατόν εγώ ό ίδιος να αποκαλύψω τό μυστήριον του ξένου και να επισύρω τόσον ανοήτως την τιμωρίαν του νόμου μετά τόσον έτων σιωπήν περί αυτού;

— Αὐτή σου ή διαγωγή, απήντησεν ό διοικητής, είναι ένδειξις έναντίον σου. Οί έλεγχοί της συνειδήσεώς σου ήνάγκασαν την ένοχόν σου καρδίαν να έλαφρύνη τό επιβαρόνον αυτήν φοβερόν κακούργημα, αποδίδουσα τά πλούτη, τά όποια διά του κακούργηματος απέκτησε. Δέν δύνασαι να με καταπέσης ότι άνθρωπος λογικός ήθελεν αφήσει πτωχά τά παιδιά του και δώσει όλην του την κατάστασην εις ένα ξένον.

— Άλλά, κύριε, διέκοψεν ό Μάνλικκος, δέν εγνώριζα ότι εκείνος ήτο ό φυγών υίός του γέροντος Πομμέρα. Μόνον μετά τον θά-

νατόν του ένόησα ότι εκείνος ήτο εκ των έγγραφων τά όποια εύρον επ' αυτού. Τί ήδύνατο να με παρακινήση να φονεύσω ένα πτωχόν άγνωστον, όστις εισήλθεν εις τον οίκόν μου ως έπαίτης;

— "Ω! ως πρός τοῦτο είναι πολύ δυνατόν να σοι είπε τίς ήτο, είναι πολύ πιθανόν να σοι εζήτησε τά πατρικά του πράγματα, παρετήρησεν ό διοικητής.

— "Ότι τοῦτο δέν έχει οὔτως, απέκρινθη ό Μάνλικκος, ή σύζυγός μου και οι τότε υπηρέται της οικίας μου δύνανται να τό αποδείξωσι, καθότι ό ξένος ήτο μετ' αυτών μέχρι της στιγμής καθ' ήν μετέβη εις την κλίνην του. "Αν ήτο ως λέγεις, τό παιδίον προσέτι θα έμάνθανε τό αληθές όνόμα του και την καταγωγήν του, τά όποια ό πατήρ του τόσον επιμελώς έκρυφεν απ' αυτό, ώστε όλως δι' όλου τά ήγνόει μέχρι της στιγμής καθ' ήν εγώ εφανέρωσα τό μυστικόν αποδίδων συγχρόνως και κτήμα.

— Πλήν! περίεργον πράγμα, είπεν ό βαρόνος· ή παραμικρά όμοιότης του ξένου με τους γονείς του ήδύνατο να σε παρακινήση να έρευνήσης τά φορέματά του ότε έκοιμάτο. Τά πάντα είναι δυνατά.

— Οὐδόλως έγινε τοῦτο, απέκρινθη ό Μάνλικκος. "Ο ξένος εζήξε μόνον τό επανωφόριόν του και ήμεις εύρομεν τά έγγραφο, τά όποια είχε καλώς επάνω φυλαγμένα, την ώραν καθ' ήν προσεπαθοῦμεν να τον επαναφέρωμεν εις την ζωήν.

— Ζώσιν εισέτι οι μάρτυρες οὔτοι; ήρώτησεν ό διοικητής.

— Μία υπηρέτρια, ήτις υπανδρεύθη, κατοικεί τώρα εις Σθαβάκην άλλ' ό υπηρέτης λείπει εις ξένον τόπον.

— Τοῦτο είναι κακόν δι' εσε, Μάνλικκε. Πόσος καιρός παρήλθεν απ' ότου απέθανεν ό ξένος;

— Τόν έρχόμενον νοέμβριόν θα γίνουν δεκατρία έτη.

— "Αν εκθάψωμεν τό σώμα είναι δυνατόν, ιατρέ, να μάς ειπῆς αν απέθανεν φυσικόν ή βίαιον θάνατον: είπεν ό διοικητής αποτεινόμενος εις τον παρευρισκόμενον ιατρόν, όστις σείσας τους ώμους του απήντησεν.

— Είναι αδύνατον· ή διάλυσις επροχώρησε παρά πολύ.

— Τόσον τό χειρότερον δι' εσε, Μάνλικκε, είπεν ό διοικητής. Έπεθύμουν πολύ να ήδου-

νάμην να σε απολύσω, αλλά τώρα δέν δύναμαι ή να σε θέσω υπό κράτησιν έωσοῦ όμολογήσεις τό κακούργημά σου.

Νεύσαντος του διοικητού οι στρατιώται έδεσαν τον Μάνλικκον και ώδήγησαν αυτόν εις την φυλακήν του φρουρίου.

Η οικογένεια του δυστυχοῦς Μανλικκου εν φρικτή αγωνία περιέμενε εις παρακείμενόν τι δωμάτιον καθ' όλον τό διάστημα της ανακρίσεως μη δυναμένη να παρευρεθῆ εις αυτήν. "Αμα δέ έμαθον την σκληράν απόφασιν του διοικητηού ήρχισαν όλοι να κλαίωσι μεγαλοφώνως και έπειτα ήκολούθησαν τον δέσμιον μετά στεναγμών και δακρύων μέχρι των βαθμίδων της σκοτεινής και υγρᾶς φυλακής του· μόλις δε και μετά βίας έπετράπη εις αυτόν να είπη δύο λέξεις εις τους αγαπητούς του. "Όταν επλησίασαν εις την όπήν της θύρας διά να ιδωσιν ει δυνατόν που έθηκαν τον Μάνλικκον φωνή μεγάλη της Βαρβάρας έβίασεν αυτούς να εγκαταλείψωσι την έρευνάν των και να σπεύσωσιν εις τό μέρος όπου έστεκεν. Ένόμισεν ότι είχε ακούσει κραυγήν όδυνηράν· όλοι λοιπόν έθεσαν άπασαν αυτών την προσοχήν διά να ακούσωσιν. Υπόκοφος κρότος αλύσων όστις τότε ήκούσθη ήτο ό μόνος αποχαιρετισμός, όν ό δέσμιος ήδυνήθη να απευθύνη εις την τεθλιμμένην οικογένειάν του.

Καθ' εκάστην ήμέραν μέλος τι της οικογενείας του Μανλικκου ήρχετο εις την όπήν ταύτην διά ν' ακούση τι ει δυνατόν παρά του αγαπητου του πατρός. "Ημέραν τινά ή Βαρβάρα έλθοῦσα εγονάτισεν εμπροσθεν της όπης και εκράτει την αναπνοήν της ίνα μη χάση τι δυνάμενον να την διαφωτίση περί της τύχης του πατρός της, ότε βαθύς μουγκρισμός επληξε την ακούήν της. Η Βαρβάρα εζεφώνησεν. Τότε ήχος άλλου είδους ήρχισε ν' ακούητε· ήτο δε οὔτος ήχος κτυπημάτων ακολουθουμένων υπό όδυνηρών στεναγμών, μεταξύ των όποιων ήκουσε τον πατέρα της ευκρινώς ικετεύοντα.

— Λυπηθείτέ με, είμαι άθώος! ώ, αφήσετέ με! έλεγε μετά φωνής θλιβεράς.

Νέαι πληγαί και νέαι κραυγαί όδύνης, ως βέλη διεπέρων την καρδίαν της θυγατρός. Τότε ή εξασθενούσα φωνή του βασανιζομένου Μανλικκου ήκούετο ως εν προσευχή.

— "Ω! Κύριέ μου και Σωτέρ μου, έλευθήρωςόν με από την άθλιότητα της ανυποφό-

ρου ζωής ταύτης και λάβε με παρά Σοί!

Της Βαρβάρας τά θερμά δάκρυα έρρεον έλευθέρως· αλλά βιάζουσα έαυτήν εκράτει τους στεναγμούς της, όπως δυνηθῆ ν' ακούση τι πλέον εκ του πατρός της· πλήν, αφού τέλος τά πάντα ήσύχασαν και αυταί αι φωναί της έμενον άνευ απαντήσεως, αφήκε την αύλήν ως παράφρων.

— Τίς ήτο ή ώραία εκείνη; ήρώτησε νέος ευγενής, ό νέος βαρόνος φόν Ποτζέλος, όστις πρό μικρού είχεν έλθει εξ' Αλοπόλεως, αποτεινόμενος προς τον αστυνόμον.

— Είναι ή θυγάτηρ του δεσμίου Μανλικκου, κύριέ μου, και δύνασαι να την βλέπης πολύ συχνά έρχομένην εδώ και κλαίουσαν έλεινώς. Θρηνηί διά τον πατέρα της, τον όποιον αγαπᾶ περισσότερον και από αυτόν τον έραστήν της.

— Οὔτω! έχει λοιπόν και έραστήν;

— Ναι έχει ένα με τον όποιον είναι άρραβωνισμένη. Έτοιμάζονται να στεφανωθώσιν, αλλά ας περιμένωσιν έως να βαρυνθώσιν. "Ο παπα Γρίσελμος δέν τους εύλογεί, διότι είναι και αυτοί εκ των αίρετικών.

Ο νέος βαρόνος παρεκίνησε τον αστυνόμον να τῷ διηγηθῆ τά κατά την κόρην, έρωτών όλα τά καθέκαστα. Τέλος αναχωρήσας απ' αυτού εκίνησε προς έντάμωσιν του πατρός του, βασανίζων καθ' όδόν σχέδιον τό όποιον εν τη διανοία του είχε συλλάβει.

Η Βαρβάρα, απαρηγόρητος και κλαίουσα πικρως, εκίνησε διά μέσου των άγρών, βαδίζουσα ταχέως προς τό Σιππένι, και έχουσα απόφασιν να έλευθερώση τον πατέρα της αντί πάσης θυσίας. Έχουσα τους όφθαλμούς κοκκίνους και τεθολωμένους και την λύπην έξωγραφημένην επί του προσώπου της, εισήλθεν εις την μικράν αίθουσαν, όπου άλλοτε όλη της ή οικογένεια συνήθιζε να συνάζηται, και όπου εύρε τον Πέτρον καθαρίζοντα τό τουφέκιόν του. Η Βαρβάρα ηύχαριστήθη εύροῦσα αυτόν μόνον.

— Έξάδελφε, τῷ είπε, σπογγίζουσα τά δάκρυά της με την άκρον του περιζώματός της, διατί κατηγόρησες τον πατέρα μου, όστις σοι έκαμε τόσον καλόν, και όστις είναι καθαρός ως ό ήλιος;

— Δέν έλεγα ότι όλο τό βάρος θα πέση 'ς τό κεφάλι μου; άνέκραξεν ό Πέτρος, βίαιως κτυπήσας τό τουφέκιόν του επί του πατώματος. Τί ενέχομαι εγώ εις την κατ' αυ-

τοῦ κατηγορίαν; Αὐτὴ τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι ἢ μηχανήμα τυῦ διοικητοῦ ὅστις ἐπλασεν ὄλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ μᾶς μαθήσῃ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν μοι ἀφίνουσιν ἡσυχίαν ἀλλὰ τόσον συχνὰ μὲ ἐξετάζωσι καὶ τόσον πολὺ ἠρεύνησαν καὶ ἀνεκάτωσαν τὸν οἶκον μου. Διὰ πάντα ταῦτα πρέπει νὰ πληρώσωμεν διὰ νὰ ἐμπορέσῃ ὁ διοικητὴς μας νὰ ξεγρεώσῃ. Βαρβάρα, μόλις κρατοῦμαι ἀπὸ τοῦ νὰ λάβω βίαια μέτρα κατ' αὐτοῦ. Διατὶ βασανίζει οὕτω τὸν πατέρα σου; Ἄλλὰ, στάσου... τώρα ἐνθυμοῦμαι! Ὁ ἀγαθὸς Μάνλικκος μοι εἶπε ἡμέραν τινα ὅτι ὁ διοικητὴς ἐλύσσα ἐναντίον του διότι δὲν τῷ ἔδωκεν ἐν ὁμόλογον τετρακοσίων φορινίων, τὸ ὅποιον ἀπ' αὐτὸν εἶχε λάβει ὅτε τὸν ἐδάνεισεν αὐτὰ τὰ χρήματα, καὶ τὸ ὅποιον τώρα κρατῶ ἐγώ.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔδωκαν νέαν ἰσχὺν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Βαρβάρας, καὶ λοιπὸν διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ζήτημά της ἤρχισε:

— Φίλτατε Πέτρε! τοῦτο λέγουσα τὸ αἶμά της ἀνέβη εἰς τὰς παρειὰς της καὶ ἔμεινεν ἄφωνος, πλὴν μετ' ὀλίγον ἐξηκολούθησεν — Ἄλλοτε, μοι φαίνεται, ἔχαιρον ὀλίγον τὴν εὐνοϊάν σου.

— Καὶ ἀκόμη τὴν χαίρεις... καὶ ὄχι ὀλίγον... ἀλλὰ πολὺ... παρὰ πολὺ! ἀνεφώνησε μετὰ θερμότητος ὁ Πέτρος.

— Ἄν τώρα... εἶπεν ἡ κόρη

— Καλὰ, τί ἂν τώρα;

— Πόσον νομίζεις ὅτι ἀξίζω!

— Ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου, εἶπεν ὁ Πέτρος θερμῶς.

— Ἄ! ὄχι... σὲ παρακαλῶ μὴ παίζης, τώρα εἶμαι εἰς θέσιν δεινῆν. Πόσον μακρὰν θὰ ἐπήγαινες διὰ νὰ μὲ λάβῃς;

— Μέχρι τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τῶν Ἄλπεων, ἐκραύγασεν ὁ Πέτρος.

— Ἡ κόρη ἐκρούσε μετ' ὀργῆς τὸν πόδα της κλαύσασα δὲ πικρῶς ἤρχισε νὰ σκέπτηται περὶ τοῦ σκοποῦ της. Ὁ Πέτρος ὀλίγον ἐγίνωσκε περὶ τοῦ φοβεροῦ πολέμου, ὅστις κατεσπάρτατε τὰ στήθη της, ἐντὸς τῶν ὁποίων πάντα της τὰ αἰσθήματα συνεκρούοντο μετὰ τῆς πρὸς τὸν πατέρα της ἀγάπης.

— Ἐνόησε, Πέτρε, εἶπεν ἐπὶ τέλους. Εἰς τὸ βιβλίον τὸ ὅποιον καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπῶ λέγεται ὅτι οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔδωκαν εἴκοσι ἀργύρια διὰ τὸν Ἰωσήφ. Ἄλλὰ δι' ἐμὲ τὴν Βαρβάραν, σὺ θὰ δώσῃς περισσότερα, πολὺ,

πολὺ περισσότερα, Πέτρε. Λοιπὸν διὰ τετρακοσία φορινία, οὐχὶ δι' ὀλιγώτερον, εἶμαι ἰδική, σου ἂν ἀκόμη θέλῃς νὰ μὲ πάρῃς.

— Ἄ! καλὰ, εἶπεν ὁ Πέτρος. Πλὴν σὺ ἢ ἰδία μοι εἶπες ὅτι δὲν ἠδύνασο νὰ μὲ ὑποφέρῃς.

Ἡ Βαρβάρα ἐφάνη συγκεχυμένη, λοιπὸν ἀπήντησεν.

— Ἄλλὰ τώρα ἔχω ἄλλα αἰσθήματα πρὸς σέ. Ἐφέρθης μὲ πολλὴν γενναιότητα πρὸς ἡμᾶς ὅτε ἀνεχωροῦμεν ἀπὸ τὸ Σιππένι.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Πέτρος, οὐκ ὀλίγον κολακευθεὶς. Ἄλλὰ τί θὰ γίνῃ μὲ τὸν Ἰωάννην τὸν μνηττόν σου;

— Μὴ ὀμιλεῖς περὶ αὐτοῦ, ἀνέκραξεν ἡ Βαρβάρα, ἐρεθισθεῖσα εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν. Ναὶ ἢ ὄχι; εἶπε μὲ φωνὴν ἀγρίαν. θὰ μοι δώσῃς τὴν ὁμολογίαν τοῦ διοικητοῦ ἢ ὄχι; μὲ θέλεις ἢ...

Τότε ὁ Πέτρος ἔσπευσεν εἰς τὸ γραφεῖον ὅπου εἶχε κεκλεισμένα τὰ ἐγγράφα του καὶ λαβὼν τὸ ὁμόλογον ἐπέστρεψε λέγων — Ἰδοὺ τὸ ζήτημά σου.

Ἡ Βαρβάρα τὸ ἔλαβε.

— Ἦδη, εἶπεν ὁ Πέτρος δός μοι καὶ σὺ τὸν λόγον σου ὅτι θὰ εἶται ἰδική μου.

— Ναί, πλὴν ἐπὶ μόνῃ τῇ συμφωνίᾳ ὅτι διὰ τοῦ ὁμολόγου τούτου θὰ δυνηθῶ νὰ ἐλευθερώσω τὸν πατέρα μου.

— Καλῶς, ἔστω καὶ οὕτως, ἐψιθύρισεν ὁ Πέτρος.

Ἡ Βαρβάρα ἐξέτεινεν εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρά της, ἀλλ' ὄλον της τὸ σῶμα ἔτρεμεν ἀπὸ τὴν συγκίνησίν της.

— Τώρα ἀκουσόν μου, εἶπεν ὁ Πέτρος. σὺ μέλλεις νὰ δώσῃς τὸ ὁμόλογον εἰς τὸν διοικητὴν, ἀλλὰ μὴ ἐμπιστευθῇς αὐτὸν πρὶν ἢ ἐλευθερώσῃς τὸν πατέρα σου. Ζήτησόν του ἐγγράφον ἰδιόχειρόν του ὅτι ἀπολύει τὸν πατέρα σου. Ἐννοεῖς; Καὶ εἶπέ του ὅτι ἄλλως θὰ βιασθῶ νὰ τὸν καταγγείλω εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον, εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν δίαίταν ἀκόμη.

Μὲ τὰς πτέρυγας τοῦ ἀνέμου ἡ Βαρβάρα ἔσπευσεν ὀπίσω εἰς τὸ φρούριον τῆς Βερφένης. Ἐλθοῦσα παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ διοικητοῦ καὶ ἤρχισε νὰ διαπραγματεύηται τὴν ὑπόθεσίν της μὲ τρόπον τελείου δικηγόρου, ἀναπτύσσουσα τόσῃν ἰκανότητά καὶ πειθῶ ὥστε τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἐγγράφου της, καθ' ὅλοκληρίαν ἐπέτυχεν τοῦ σκοποῦ της. Τότε ἀμέσως συνετάχθη ἐγγράφον ὅτι ἐπειδὴ αἱ κα-

τὰ τοῦ κατηγορομένου ἐνδείξεις δὲν ἦσαν ἀποχρῶσαι καὶ ἐπειδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ἀποθανόντος δὲν παρουσιάζετο ὡς κατήγορος κατὰ τοῦ Μανλικκου, ὁ κρατούμενος ἠλευθεροῦτο. Πλὴν καὶ οἱ δύο, ὁ τε Μάνλικκος καὶ ὁ Πέτρος, ὑπεχρεοῦντο νὰ πληρώσωσι χρηματικόν τι ποσόν, ὁ μὲν πρῶτος ὡς ζημία ὁ δὲ δεύτερος ὡς ἔξοδα τῆς δίκης.

Ἡ Βαρβάρα ἐδοκίμασε γλυκεῖαν χαρὰν, ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν θυσίαν τῶν αἰσθημάτων της εἰς τὴν πρὸς τὸν πατέρα της ἀγάπην, ἰδοῦσα τὸν φίλτατόν της ἀναβαίοντα, ἢ μᾶλλον ἔρποντα τὰς βαθμίδας τοῦ ὑπογείου, ὅπου εἶχον θάψει αὐτὸν ζῶντα. Καὶ αὐτὴ εἰσέτι ἢ καδιά τοῦ διεφθαρμένου αὐλικκοῦ, τοῦ νέου βαρόνου, κατελήφθη ὑπὸ αἰσθήματος ἀσυνήθους, θεωροῦντος τὴν συγκινητικὴν σκηνὴν τῆς συναντήσεως τοῦ πατρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς του. Πλὴν τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν σκηνὴν κατὰ τὴν στιγμήν ὅτε ὁ πατήρ, ὠχρὸς ὡς ἐκ τῶν βασάνων, ἂ ὑπέστη, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς Βαρβάρας, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέσον τῆς οἰκογενίας του; Καὶ ἐν τούτοις, ἂν καὶ οὐδεὶς παρετήρει, ἢ Βαρβάρα μετὰ τὴν πρώτην ὀρμὴν τῆς χαρᾶς της διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ πατρὸς της κατέστη ὠχρὰ ὡς τὸ μαρμάρινον ἀγαλμα τῆς κρήνης τῆς Ἰλοπόλεως καὶ ἐκδόθητο ἄφωνος καὶ ἀφηρημένη θεωρῶσα μετὰ πόνου ψυχῆς τὸ σκοτεινὸν μέλλον της. Τὴν ἀκόλουθον πρωίαν μετὰ περισσοτέρας ἐτι ἀγωνίας ἠτοιμάζετο διὰ ν' ἀναχωρήσῃ. Πολλάκις ἠθέλησε νὰ ἐκμυστερευθῇ εἰς τοὺς γονεῖς της καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς της τὴν τύχην ἣτις τὴν περιέμενεν, ἀλλὰ τὰ χεῖλη της ἔμενον ἀκίνητα δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ κατακρημνίσῃ τὸν ἀγαπητόν της Ἰωάννην ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδα, ἣτις τὸν κατεγοήτευεν, εἰς τὸ σκοτεινὸν τῆς ἐσχάτης ἀπελπισίας βάραθρον.

Κρότος ἰσχυρὸς εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἔκαμε τὴν Βαρβάραν νὰ φρικιάσῃ ὡς εἰ ἦτο δολοφόνος. Φοβερὰ προαἰσθησις τὴν ἐτυράννει, καὶ ἢ προαἰσθησις αὕτη δὲν ἦτο ἀβάσιμος. Ἡ θύρα ἠνοιχθῆ καὶ ὁ Πέτρος εἰσῆλθε:

— Καλὴ μέρα, εἶπεν, ἔρχομαι νὰ παραλάβω τὴν ἀγάπην μου. Εἶσαι ἐτοιμῆ, ψυχὴ μου;

— Ναί, ἀπεκρίθη μετὰ σταθερότητος ἡ κόρη, ἀλλὰ νεκρικὴ ὠχρότης διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Πέτρος, λοιπὸν δύνασαι

νὰ ἔλθῃς μετ' ἐμοῦ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς.

Ἄμα ὁ Ἰωάννης εἶδε τὴν σκηνὴν ταύτην, τῷ ἐφάνη ὅτι ἡ τάξις τοῦ παντὸς ἀνετράπη, καὶ ἐξ ὀρμῆς ἐζήτησε νὰ ἐναντιωθῇ. Ὁ Πέτρος ὁμως διεβεβαίωσε τοὺς πάντας ὅτι οὐδὲν ἐπραττε παράλογον ζητῶν τὴν κόρην καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν μαρτυρίαν αὐτῆς τῆς ἰδίας. Ὅτε δὲ ἡ Βαρβάρα ἐβεβαίωσε τοὺς λόγους του, θρήνος καὶ ὀδυρμὸς κατέλαβε πάντας. Ὁ Ἰωάννης κλαίων μεγαλοφώνως καὶ ἐν ἀγωνίᾳ ἀπελπισίας παρ' ὀλίγον ἔρριπτε τὸν Πέτρον νεκρὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ τινος ξύλου τὸ ὅποιον ἤρπασεν. Ὁ Μάνλικκος ἐζήτησε τὴν βακτηρίαν του διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν εἰρκτήν του. Ἡ Αἰκατερίνη καθικέτευε τὸν Πέτρον νὰ παραιτηθῇ τῶν ἀξιώσεών του καὶ νὰ λάβῃ τὸν οἶκόν των καὶ τὸν ἀγρόν των. Οἱ ἀδελφοὶ ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῆς Βαρβάρας καὶ δὲν τῇ ἄφινον νὰ κινηθῇ. Ἄλλ' ὁ Πέτρος ἐπιμένων εἰς τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ὑπόσχεσιν ἔμενεν ἀμείλικτος.

— Λοιπὸν πῶς θὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις αὕτη; ἠρώτησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ δυστυχὲς θῦμα, τὸ ὅποιον ἀποσπαθὲν ἀπὸ τοὺς βραχιόνας τῶν ἀδελφῶν του ἔλαβε τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ, ἀποχαιρετήσας τὴν ἐκπεπληγμένην οἰκογένειαν, ἐξῆλθε τοῦ δωματίου. Πλὴν τὰ γόνατά της ἤρχισαν νὰ τρέμωσιν, ἢ δύναμις της τὴν ἐγκατέλιπε, καὶ ἂν ὁ νέος μνηστήρ της δὲν τὴν ἐβοήθει θὰ ἐπιπτεν ἐντὸς τῆς αὐλῆς. Τότε θέσας αὐτὴν ἐπὶ καθίσματος μὲ τρέμοντα ἐκ συγκινήσεως χεῖλη τῇ εἶπε:

— Βαρβάρα, θὰ ἤμην εὐτυχὴς ἂν ἀπεκάλουν σέ, τὸ πεφιλημένον μοι ὄν, ἰδικόν μου. νὰ ἀγαπῶ καὶ νὰ ἀνταγαπῶμαι καὶ νὰ μερίζωμαι μετὰ σοῦ τὴν χαρὰν καὶ τὴν θλίψιν μου εἶναι δι' ἐμὲ τὸ μόνον μου γλυκύτατον ὄνειρον. Ἄλλ' ἀφοῦ βλέπω ὅτι ἀκολουθοῦσά με αἰσθάνεσαι ὡς νὰ σὲ ὠδήγουν εἰς τὴν σφαγὴν δὲν δύναμαι νὰ σὲ καταστήσω δυστυχῆ. Ὑπαγε, ἐφώνησε μετὰ πάθους, ὑπαγε εἰς τὸν Ἰωάννην σου! Εἶθε ὁ πατήρ σου νὰ σὲ ἐνώσῃ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς τὸν ὅποιον ἐξέλεξας.

Δάκρυα ἀκατάσχετα ἔρρεον ἐπὶ τῶν ἡλιοκεκαυμένων παρειῶν του καθ' ὅσον ὠμίλει. Λαβὼν δὲ τότε τὴν χεῖρα τῆς κατασυγκεχυμένης κόρης καὶ μὴ τολμῶν νὰ ἴδῃ αὐτὴν κατὰ πρόσωπον, ἐγκατέλιπε τὴν οἰκίαν ὅσον ταχέως τῷ ἐπέτρεπεν ἡ χλωότης του.

ΝΥΜΦΙΚΑ ΘΘΙΜΑ

Ρώσσοι ιστορικός αφηγεῖται ὡδὲ πως τὰ νυμφικά ἔθιμα τῶν παλαιῶν ἡγεμόνων τῆς Μόσχας. «Τὸ πάλαι οἱ ἡγεμόνες δὲν ἐνυμφεύοντο ὡς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις. Ὁρμώμενοι ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι καὶ ἄλλοι, μὴ βασιλεῖς ὄντες, ἔχουσι περικαλλεῖς θυγατέρας, ἐλαμβάνον γυναῖκας τὰς μάλιστα αὐτοῖς ἀρεσκούσας. Πρὸς ἅπαντας τοὺς βογιάρους καὶ τοὺς πρίγκιπας τῆς αὐτοκρατορίας του παρήγγειλεν ὁ υἱὸς τῆς αὐτοκρατορίας Σοφίας νὰ στείλωσιν εἰς Μόσχαν πρὸς ἐπιθεώρησιν τὰς καλλίστας τῶν νεανίδων τῆς περιοχῆς τῶν, ἐὰν τε ἐπιφανεῖς τὸ γένος ἦσαν, ἐὰν τε ἀφανεῖς, ἐὰν τε πικροὶ, ἐὰν τε ἄποροι. Οἱ κρύπτοντες αὐτὰς ἠπειλοῦντο αὐστηρὰν τιμωρίαν. Μετὰ γενικὴν ἐρευναν ἐξελέγησαν καὶ ἐστάλησαν εἰς Μόσχαν 1,500 παρθένοι. Τοὺς πόνους αὐτῶν καὶ τὰς ταλαιπωρίας δύναται ραδίως νὰ φαντασθῇ ὁ ἀναλογιζόμενος ὅτι κατὰ τὴν 15ῃν ἑκατονταετηρίδα μεγάλοι ἦσαν αἱ ἀποστάσεις, μεγάλη ἔλλειψις ὁδῶν, μεγάλοι οἱ φόβοι καὶ δισταγμοὶ τῶν κορασιῶν, πολλῶν δὲ μεγαλειτέρα ἢ ἀμοιβαία ζηλοτυπία τῶν. Ἄμα ἀφικόμεναι εἰς τὴν παλαιὰν πρωτεύουσαν ὑπεβάλλοντο εἰς νέαν ἐπιθεώρησιν ὑπὸ τῶν πιστοτέρων τοῦ ἡγεμόνος φίλων, πολλαὶ δὲ καὶ ἀπέπεμποντο πρὶν ἔδῃ αὐτὰς ὁ δυνάστης. Αἱ ἀπολειπόμεναι ὀλίγαι ἐσκήνον ὁμοῦ ἐν εὐρυχόρῳ οἰκίᾳ καὶ ἐκοιμῶντο εἰς κοιτῶνας, ἔχοντας ἕκαστος 12 κλίνας. Ἐν ἑκάστῳ κοιτῶνι ἴστατο αὐτοκρατορικὸς θρόνος, ἐνώπιον δὲ τούτου, ἐγονυπέτουσαν αἱ μετιούσαι καὶ φιλοῦσαι τοῦ μονάρχου τὴν δεξιάν. Ὁ ἡγεμὼν ἐθεώρει ἀνέτως μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, ἔριπτεν εἰς τοὺς πόδας τῆς μάλιστα αὐτῶ ἀρεσκούσης ρινόμακτρον κεκεντημένον διὰ μαργαριτῶν καὶ ἀπῆρχετο. Τοιοῦτῳ τρόπῳ ἴβαν ὁ Φοβερὸς ἐνυμφεύθη τρεῖς πρώτῃ καὶ ὄντως ἀγαπητῇ σύζυγος ὑπῆρξεν ἡ Ἀναστασία. Κατὰ τὴν τρίτην ἐκλογὴν παρέστησαν ἐνώπιόν του ἀπανταχόθεν τῆς Ρωσσίας 12,000 παρθένας, ἐξ ὧν ἐξήρθησαν 84, ἐκ δὲ τούτων πάλιν 12, ἐξετασθεῖσαι ἀκολούθως ὑπὸ μαϊῶν καὶ ἰατρῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς υγείας τῶν. Μετὰ μακρὰν σκέψιν ἔλαβεν ὁ ἡγεμὼν ἑαυτῷ μίαν τούτων γυναῖκα, ἐτέραν δὲ προώρισε τῷ υἱῷ του. Τὸ ἔθιμον, παραταθὲν ἐπὶ μακρὸν χρόνον, κατέβαλε τηλικαύτως εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἔθνους ρίζας, ὥστε καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ὑπηκόων, ὡραῖαν ἔχων κόρη, εἶχεν ἀξιώσεις νὰ τὴν χαιρετίσῃ ποτὲ ἡγεμονίδα. Πραγματικῶς δὲ ἀνέβη ἐπὶ τὸν θρόνον θυγάτηρ ἀγρότου, ἥτις τέως συνέλεγεν ἐν τοῖς ἀγροῖς μύκητας, ὅπως διαθρέψῃ τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς. Συνείθισε δὲ εἰς τὴν ὑψηλὴν θέσιν ἀσυγκρίτως εὐκολώτερον παρ' ὅσον θὰ συνείθιζεν εἰς τὴν ἀντίστροφον θέσιν ἐκπεσοῦσα ἡγεμονίς, διότι ἐπὶ τέλους αἱ θυγατέρες τῶν πενιστάτων ἀγροτῶν καὶ τῶν βαθυπλούτων βογιάρων ὀλίγον διέφερον ἀλλήλων κατὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀγωγὴν. Ἡ προτιμηθεῖσα μνηστὴ ἀμέσως ἐτιμᾶτο

ὡς πρόσωπον ὑψηλότατον ἦτο σύσκηνος καὶ σύντροφος τῶν θυγατέρων καὶ τῶν θηλειῶν ἀδελφῶν τοῦ ἡγεμόνος ἐπετηρεῖτο ὑπὸ τῆς μητρὸς του ἐφόρει μικρὸν διάδημα ὡς αἱ ἄλλαι πριγκιπέσσαι προσηγορεύετο Καισαρέβνα, ἐδέχετο δὲ ἀλληλοδιαδόχως τοὺς εὐπατρίδας καὶ αὐλικούς ὑπαλλήλους, ἐρχομένους ἵνα ἀσπαθῶσι τὸν πρὸ αὐτῆς κείμενον σταυρὸν, ὅπερ ἐδήλου ὅρον πίστεως. Ὁ κλῆρος προσηύχετο δημοσίᾳ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῆς, ἀναφέρων μεγαλόφρωνος ὅπερ ἐκείνη ἐν τῷ βίῳ τῆς προσελάμβανε νέον ὄνομα. Εἶχε δὲ ἀνάγκην τοιούτων προσευχῶν διότι ἐπικίνδυνος χρόνος τῆς ὑπάρξεως τῆς ἦν πάντοτε τὸ ὀπωσοῦν μακρὸν διάλειμμα μεταξὺ τῆς ἐκλογῆς καὶ τοῦ γάμου. Πολλάκις ἀπέθνησκον αἱ ταλαίπωροι μυστηριώδει τινὶ τρόπῳ πρὶν τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου ἢ πρὶν στεφθῶσιν αὐτοκράτειραι. Οἱ ἡγεμόνες τῆς Μόσχας διεχειρίζοντο τὸ κράτος ὡς πατρῶν κληροδότῃμα ὑπάλληλοι ἦσαν ἅπαντες οἱ ἐγγύτεροι καὶ ἀπώτεροι συγγενεῖς τῶν τοῦτο ὅμως τὸ σύστημα πολλάκις ἀνέτρεπεν ἡ νεότης, ἅτε δὴ καὶ αὐτὴ δικαίωμα ἔχουσα νὰ ἀνυψώσῃ τοὺς ἰδίους συγγενεῖς ἐντεῦθεν ἔοιδες, ζηλοτυπία, μίσση, ἔχθραι, συνωμοσίαι καὶ οἱ διὰ δηλητηρίου θάνατοι.» (Κλειώ.)

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ

Λίαν ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ ἐξῆς λεπτομέρεια ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐκ Σουδᾶν εἰς Κάϊρον κομισθέντων καὶ πωληθέντων ἐμπορευμάτων τῷ 1874, ἣν ἐκ δημοσίου πηγῆς ἀρῶμεθα.

Πτερά στρουθοκαμήλου ἀξίας 20,600,000 φράγ. Γόμμαι 16,184,768 φράγ. Ἐλεφαντόδοντες 1,270,325. Δέρματα βιδέλα 340,575. Καφές 302,813. Σέννα 702,069. Κηρὸς Ἰσκανδρείας 43,781. Ταμαρίντη 17,955. Μαστίχα 1756. Πέπερι ἐρυθρὸν 145. Εἶτα δέ.

Δέρματα τίγρεως ἐκομίσθησαν 4. Πίθηκες 49. Κροκόδειλοι 110. Δέρματα διαφόρων ζώων 13. Κέρατα Ρινόκερω 210. Ὄνα στρουθοκαμήλου 31.

Σὸ ὅλον 38,864,000 φρ. ἀξίας.

Ἰστέον δὲ ὅτι δὲν συμπεριελήφθησαν τὰ ἐκ Σουδᾶν διὰ Σουάκιμ καὶ Μανσούρας κομισθέντα ἐμπορεύματα, ἀλλὰ τὰ διὰ τῶν Καραβανίων ἀφικθέντα μεθ' ὁδοπορίαν 4—5 μηνῶν. Ἐκαστος ἐννοεῖ ὁποῖα σπουδαιότερα ἀποτελέσματα καὶ οἷα μεγαλήτερα ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου ἤθελεν ἐπέλθει ἐὰν ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Σουδᾶν ἐξετείνετο βαθμηδὸν καὶ ὀλίγον μέχρι τῶν μεγάλων λιμνῶν.

(Ἄστ. Ἀνατολῆς.)

ΕΠΗ ΧΡΥΣΑ

Παρηγοροῦ με τὸν λογισμόν ὅτι ὅλη ὅλων ἡμῶν, ἀπὸ πρώτης γενέσεως μέχρι τελευτῆς ἡ ζωὴ ἄλλο δὲν ἦναι, πλὴν ποτήριον συγκερασμένον ἀπὸ λυπηρὰ καὶ χαρμόσυνα, καὶ ἡ σύγκρασις αὕτη εἶναι ἔργον τῆς προνοίας, διὰ νὰ μὴν ἀηδιάζωμεν ἀπὸ τὸ μέλι τῶν χαρμωσύνων μηδὲ νὰ ἀγανακτῶμεν πάλιν ἀπὸ τὴν πικρίαν τῶν λυπηρῶν, ἀλλὰ νὰ κρατῶμεθα πάντοτε εἰς τὸ μέσον, τὸ ὁποῖον διακρίνει τοὺς ἀληθῶς ἀνδρας ἀπὸ τοὺς κοινούς ἀνθρώπους. (Κοραῆς.)

—Ἐξ τινὰ μαλακύνουσι τὰς σκληρότητας τῆς ζωῆς ταύτης καλὴ διαίτα, ἀληθὴς φίλος, πιστὴ σύζυγος, ὑπήκοον τέκνον, φρόνιμος γλῶσσα καὶ ἔμφρων κεφαλή.

—Ἡ μεγάλη ἀγάπη ἔχει γνωρίσματα χαρακτηριστικὰ σημεῖα τινὰ ἀμετάβλητα συνοδεύοντα αὐτὴν πάντοτε. Ἰνωστοποιεῖ δὲ τὴν παρουσίαν τῆς εἰς τὴν καρδίαν διὰ τοιούτων ὑπηρεσιῶν, τοιούτων ἐπιθυμιῶν καὶ τοιούτων θυσιῶν, ὥστε καὶ ὁ μᾶλλον ἐπιπόλαιος δύναται νὰ τὴν παρατηρήσῃ.

—Ὅστις περιγελά τὸν πτωχόν, νειδίζει τὸν Ποιητὴν αὐτοῦ· ὅστις χαίρει εἰς συμφορὰς, δὲν θέλει μείνει ἀτιμώρητος.

ΤΑ ΒΑΘΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ ἡμέτεροι σοφοί, λέγει ἡ «Πατρις» τῶν Παρισίων, ἐξ ἧς ἐρανίζόμεθα τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἀνερευνώσι τὰ βάθη τῶν θαλασσῶν, ἰδίως δὲ οἱ κκ. Φίσερ καὶ Δελές ἐνησχολήθησαν περὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν κατὰ τὴν Μεσόγειον καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἐνδιαιτωμένων ζώων καὶ φυτῶν, ὑποβαλόντες σπουδαίας ἐκθέσεις εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ σοφοὶ οὗτοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιδιώξωσι τὸ ἔργον των ὅσον ἦτο δυνατόν, διότι δὲν κατώρθωσαν, καὶ τοῦτο δι' ἔλλειψιν τῆς προσηκούσης συνδρομῆς, νὰ ἐρευνήσωσι τὰς βαθυτέρας ζώνας τῆς θαλάσσης. Οἱ σοφοὶ ὅμως τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καὶ ἰδίως οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Δανοὶ, ὑπῆρξαν εὐτυχέστεροι τῶν ἡμετέρων. Οὕτω κατ' ἐπιταγὴν τοῦ ἀγγλικοῦ ναυαρχείου δύο σοφοὶ Ἀγγλοὶ οἱ κκ. Κάρπεγτερ καὶ Θόμσων ἐπιβαίνοντες τοῦ

ἀτμοπλοίου Σάινιγγ ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸν Ἀύγουστον τοῦ 1868 τὰς νήσους Φέροαρ, τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τῶν ἐρευνῶν αὐτῶν ὑπῆρξε τοσοῦτον εὐχάριστον, ὥστε τὸ ἐπόμενον ἔτος τὸ ναυαρχεῖον ἀπέστειλεν αὐτοῖς σοφοὺς πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, γνωστὸν δὲ ὅτι τὸ πλοῖον Κάλλεγερ ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Θόμσων, ἐξακολουθεῖ τὸν ἀπὸ δύο ἐτῶν ἀρξάμενον πλοῦν, διαπλέον τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ Εἰρηρικὸν καὶ συλλέγον πολυτίμους ἐπιστημονικὰς εἰδήσεις. Ὁ κ. Θόμσων συνέλεξε καὶ ἐδημοσίευσεν τὰς ἀπὸ τῶν ἐτῶν 1869—1870 γενομένας ἐρεῦνας καὶ ἀνακαλύψεις, ἐξ ὧν διεχύθη νέον φῶς περὶ τῶν ὄρων τῆς ζωϊκῆς ὑπάρξεως κατὰ τὰ μέγιστα βάθη, περὶ τῆς θερμοκρασίας τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων θαλασσίων στρωμάτων, περὶ τῆς γεωγραφικῆς διανεμήσεως τῶν ζώων κτλ. Ἐκ βάθους 1,000, 1,200, 1,500 ὀργυιῶν ἀνεσύρθησαν ζῶα διαλάμποντα διὰ ποικίλων χρωμάτων, ἐντεῦθεν δὲ κατεδείχθη ὅτι ὑπάρχει ζωὴ καὶ εἰς τὰ μέγιστα βάθη, καὶ ὅτι δυνατὸν νὰ παραχθῶσι χρωματισμοὶ καὶ ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτός· τοῦτο δ' ἐξηγεῖται εὐκόλως, ὁπόταν λάβῃ τις πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα τὰ διαιτώμενα εἰς βάθος, μέχρι τοῦ ὁποῖου δὲν εἰσδύουσιν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες, εἰσὶν φωσφόρα καὶ λάμπουσι δι' ἰδίου ὅλως φωτός.

Ὁ αὐτὸς σοφὸς Θόμσων, λέγει ὅτι τὸ πλοῖον ἐφ' οὗ ἐπέβαινε, διέπλευσεν ὑπεράνω ἀληθινοῦ δάσους φυτῶν, γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα παβοναρίων ἐχόντων μακρὸν ἐρυθρόχρουν στέλεχος καὶ χρῶμα λαμπρὸν, ὅμοιον πρὸς τὴν φλόγα κυανογόνου ἀερίου. Τὰ στελέχη τοῦ θαλασσοῦ τούτου φυτοῦ φθάνουσιν εἰς μῆκος ἐνός περίπου μέτρου, ἀποτελοῦσι δὲ ὡς ἐκ τῆς πληθύος καὶ τῆς ποριπλοχῆς αὐτῶν λαμπρὸν καὶ φωτεινὸν δάσος, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου διαιτῶνται διάφορα ὀστρακόδερμα ἐρυθρόχροα, ἔχοντα ὀφθαλμοὺς φωσφορικοὺς καὶ διαλάμποντας ὡς ἐστιλβομένος χαλκός. Τὸ βάθος ὅθεν τῶν θαλασσῶν δὲν εἶναι οὔτε σκοτεινὸν οὔτε ἐρημον, ὡς ἠδύνατό τις εὐκόλως νὰ ὑποθέσῃ, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τῶν ἀνωτέρων θαλασσίων στρωμάτων παραγομένην πίεσιν. Τὸ ὕδωρ ἔνεκεν τῆς πίεσεως, περιέχει ἰκανὴν ποσότητα ὀξυγόνου πρὸς διατήρησιν τῆν ζωῆς· ὁ ἀπὸ δια-

λυόμενος περιέχει 10, 5 ὀξυγόνου, 52, 6 αζώτου και 27, 9 άνθρακικοῦ ὀξέως· ἡ ἀναλογία δὲ τοῦ τελευταίου τούτου δύναται νὰ ἦναι μεγαλύτερα, ἰδίως δὲ εἰς τὸ βάθος, ἐνεκεν τῆς εἰσπνοῆς και ἐκπνοῆς τῶν ζῶων. Ἡ κατὰ μέσον ὄρον βαθύτης τοῦ ὠκεανοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὰς 2,000 ὀργυιάς ἤτοι 12, 000 πόδας· εἰς ἐλάχιστα δὲ μέρη τὸ βάθος φθάνει μέχρι 15—20 χιλ. ποδῶν. Ἡ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης θερμοκρασία ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θερμοκρασίας τῶν ρευμάτων, ἀλλὰ και ὀσηδήποτε και ἀπὸ τῆς ψυχρότης, τὸ ὕδωρ δὲν πῆγνυται, τοῦτο δ' ἐνεκεν τῆς πίεσεως και τῶν ἀλάτων. Ὁ ἀνωτέρω ἀγγλος σοφὸς ἀποδεικνύει τέλος ὅτι ἐντὸς τῶν σημερινῶν θαλασσῶν ἐξακολουθεῖ ὁ σχηματισμὸς τῶν κρητικῶν γαιῶν μετὰ τῆς συγχρόνου ὑπάρξεως τοῦ ὄργανισμοῦ, ὅπερ ἐστὶ χαρακτηριστικὸν τῶν τριτογενῶν στρωμάτων.» (Μέλλον.)

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Ὁ δρόμος τῆς σελήνης κατὰ τὸν ἥδη ἀρξάμενον μῆνα Ἐλαφθολιῶνα

Νέα σελήνη 23 Φεβρουαρίου.

Ἐξ ὅλων τῶν πλανητῶν ὁ μᾶλλον πλησίον φαινόμενος εἰς τὴν σελήνην κατὰ τὴν νομηνίαν τῆς εἶναι ὁ Ἑρμῆς, ἀνατέλλων και δύων σχεδὸν ταυτοχρόνως μετὸν ἥλιον. Ἐπειδὴ δὲ και πάντες οἱ ἄλλοι πλανῆται, ἐκτὸς τοῦ Διὸς, εἶναι ἀστέρες ἀγερνοὶ διὰ τοῦτο καθ' ὅλον τοῦτον τὸν μηνῶν δρόμον τῆς ἡ σελήνης μόλις τὴν δωδεκάτην τοῦ μηνὸς θὰ φθάσῃ πλησίον τοῦ Διὸς και τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς πλησίον τῶν πλανητῶν, ἤτοι πλησίον μὲν τοῦ Ἄρεως θὰ εἶναι τὴν 17 μαρτίου ἢ τὴν εἰκοστὴν τρίτην ἡμέραν τῆς, τὴν εἰκοστὴν πρώτην ἰδίῳ πλησίον τοῦ Κρόνου, τὴν εἰκοστὴν δευτέραν πλησίον τῆς Ἀφροδίτης και τὴν εἰκοστὴν τρίτην πλησίον τοῦ Ἑρμοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΑΙΡΩΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΣΤΕΡΩΝ

Ἡ αἰφνῆδιος ἐμφάνισις, ἢ πρόσκαιρος ὄψις και ἡ ἐπακολουθοῦσα ἀφάνεια ἀστέρων τινῶν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ ἡγείραν πολλὰς ἀμφιβολίας και παρεκίνησαν εἰς πολλὰν σκέψιν τοὺς ἀστρονόμους.

Τίς εἶναι, ἢ μᾶλλον τίς δύναται νὰ ἦναι

ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου, τοῦ ὁποίου σήμερον ἡ ὑπορξίς ἀπεδείχθη ἤδη; Ἐνταῦθα δὲν ἔχομεν λόγον, δὲ ἔχομεν ἀπόδειξιν τῆς αἰτίας, ἀλλὰ μόνον εἰκασίας και ἴσως μετὰ τὰς εἰκασίας ταύτας θὰ μένομεν ἐπὶ αἰῶνας. Ἐν τούτοις ἅμα σήμερον φανῆ αἰφνῆδιως νέος τις ἀστὴρ, οἱ ἀστρονόμοι σπεύδουσι ν' ἀναλύσωσι τὸ φῶς του διὰ τοῦ φωτοσκοπίου και ἐλπίζουσι ὅτι διὰ τούτου θὰ κατορθώσωσι νὰ φθάσωσι εἰς συμπερασμοὺς σπουδαίους και εἰς διδόμενα νέα, δι' ὧν νὰ ἐννοήσωσι τὴν φύσιν τῶν ἀστέρων τούτων.

Οἱ κυριώτεροι τῶν τοιούτων ἀστέρων, οἵτινες αἰφνῆδιως ἐφάνησαν και ἀκολούθως πάλιν ἐγένοντο ἀφαντοὶ και ἐφ' ὧν ἔχομεν ἀκριβεῖς παρατηρήσεις ἢ ἱστορικὰς εἰδήσεις βεβαίαις, εἶναι οἱ ἐξῆς κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν τῆς ἐμφανίσεώς των.

1 Ὁ Ἀλβουμαζάρ ἀναφέρει ἀστὴρα τοιούτον μέγαν, φανέντα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ σκορπίου τὸν ἔννατον αἰῶνα.

2 Τὸ 945, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ὀθωνος τοῦ Α'. ἐφάνη τοιοῦτος ἀστὴρ μετὰ τῶν ἀστερισμῶν τοῦ Κηφέως και τῆς Κασσιόπης.

3 Τὸ 1264 ἐφάνη πλησίον τῆς Κασσιόπης νέος ἀστὴρ ὅστις πάλιν ἐξέλειπε.

4 Τὴν 11 νοεμβρίου 1572 ἤρχισε νὰ φαίνεται ἐν τῷ ἀστερισμῷ τῆς Κασσιόπης λαμπρότατος ἀστὴρ τὸν ὅποιον περιέγραψεν ὁ Τύχων Βράχης. Ἐν ἀρχῇ ἡ λάμψις του ὑπερέβαινε τὴν τοῦ Σειρίου, μετὰ ἓνα μῆνα ἐγένετο ὡς τὴν τοῦ πλανήτου Διός. Τὸν φεβρουάριον τοῦ 1574 ὁ ἀστὴρ κατήντησε μικρότατος, ἤτοι δεκάτου μεγέθους και τέλος τὸν μάρτιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγένετο ἀφανὴς, ἀφοῦ πρῶτον ἔλαβε χρῶμα κίτρινον και ἀκολούθως ἐρυθροῦν.

5 Τὴν 10 ὀκτωβρίου 1604 νέος ἀστὴρ ἤρχισε νὰ φαίνεται εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ὀφειούχου. Τοῦτον παρετήρησεν ὁ Κέπλερος και περιέγραψεν αὐτὸν εἰς ἰδιαίτηραν πραγματείαν ἐπιγραφομένην «περὶ νέου ἀστέρος ἐν τῷ ποδί τοῦ Ὀφειούχου» και ἐκδοθεῖσαν ἐν Πράγα τὸ 1606.

6 Τὸ 1670 ἐφάνη ἄλλος ἀστὴρ τοιοῦτος εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κύκνου.

7 Τὸν μῆνα τοῦ 1866 παρετηρήθη νεοφανὴς ἀστὴρ εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Στεφάνου.

Ὅλοι δὲ αἱ τοιαῦται ἐμφανίσεις, ὅσαι δηλαδὴ καλῶς μαρτυροῦνται, ἀριθμοῦνται μέ-

χρις ὥρας εἰς εἴκοσι και δύο, και αὐταὶ φαινόμενα ἀπὸ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον τῆς γῆς μας.

Πλὴν ἐκτὸς τῶν αἰφνῆδιως ἐμφανιζομένων και πάλιν ἀφανῶν γινομένων τοιούτων ἀστέρων οἱ ἀστρονόμοι παρατηροῦσι ὅτι και μετὰ τῶν πάντοτε ὄρατῶν ὑπάρχουσι πολλοὶ, ὧν ἡ λάμψις και τὸ χρῶμα μεταβάλλεται.

Ὁ Ἰππαρχος, τὸ 120 π. Χ. ἀναφέρει ἀστὴρα λαμπρότατον, ὄντα εἰς τὸν ἐμπρόσθιον πόδα τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Κριοῦ. Σήμερον ἐκ πάντων τῶν ἀστέρων τοῦ μέρους τούτου οὐδεὶς ὑπερβαίνει τὸ τέταρτον μέγεθος.

Ὁ Ἐρατοσθένης, γράφων τὸ 276 π. Χ. λέγει ὅτι τὸ λαμπρότατον ἀστὴρ τοῦ ἀστερισμοῦ Σκορπίου εἶναι τὸ σημεῖον τὸ βόρειον του πλευρόν. Σήμερον ὁ εἰς τὸ νότιον εἶναι λαμπρότερος, ἀλλὰ οὐδεὶς ἔχει τὴν λαμπρότητα τοῦ Ἀντάρου.

Προσέτι τὸ α τῆς Ὑδρας τὸ α τοῦ Δράκοντος, τὸ β τοῦ Ζυγοῦ και τὸ β τῆς Ὑδρας ἦσαν ἄλλοτε ἀστέρες πρώτου μεγέθους ἐνῷ σήμερον εἶναι δευτέρου και τρίτου. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Φλαστήδου τὸ α τῆς Μεγάλης Ἀρκτου ἦτο μετὰ τῶν πρώτου και δευτέρου μεγέθους, σήμερον εἶναι δευτέρου. Ὁ Βάυερ τὸ 1603 κατέτασσε τὸ β τοῦ Λέοντος μετὰ τῶν ἀστέρων τοῦ πρώτου μεγέθους, σήμερον εἶναι τοῦ τρίτου.

Ἄλλοι πάλιν ἀπ' ἐναντίας ἠῤῥῆσαν κατὰ τὴν λαμπρότητα και τὸ φαινόμενον μέγεθος. Ὁ τριακοστὸς τέταρτος λ. χ. ἀστὴρ τοῦ Λυγκὸς και ὁ τριακοστὸς ὄγδοος τοῦ Περσέως, οἵτινες ἦσαν ἔκτου μεγέθους, σήμερον εἶναι τετάρτου. Ὁ Φλαμιστήδης συγκαταριθμεῖ τὸν τριακοστὸν πρῶτον ἀστὴρα τοῦ ἀστερισμοῦ Δράκοντος μετὰ τοὺς τοῦ ἑβδόμου μεγέθους, ἐνῷ ὁ Ἐρσχελος ἀπαντᾷ αὐτὸν τετάρτου. Εἰς τοὺς χρόνους τῶν πρώτων Καλιφῶν ὁ παρά τὸ ζ τῆς Μεγάλης Ἀρκτου Ἀλκὸρ ὀνομαζόμενος ἀστὴρ ἦτο τόσον δυσθεώρητος, ὥστε ἐκ τούτου ἔλαβε τὸ ὄνομά του, τὸ ὁποῖον σημαίνει δοκιμὴ τῆς ὀράσεως· ἐνῷ σήμερον εἶναι τετάρτου μεγέθους.

Τὸ β τοῦ Ζυγοῦ ἐξακολουθεῖ νὰ γίνηται ἀστὴρ λαμπρότερος. Τὸ η τῆς Νηδὸς οὔτε ὁ Πτολεμαῖος εἶδεν (137 μ. Χ.) οὔτε ὁ Βεϋέρος (τὸ 1603) τὸ 1680 ὁ Χάλλεϋ τὸ κατέγραψεν εἰς τὸν κατάλογον ὡς ἀστὴρα τετάρτου μεγέθους, τὸν 18ον αἰῶνα ἦτο δευτέρου

μεγέθους και σήμερον εἶναι λαμπρόν ὅσον και ὁ Ἄρκτουρος.

Τὸ 1603 ὁ Βαϋέρος, ἀντικαθιστῶν τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, δι' ὧν οἱ ἀρχαῖοι ἀστρονόμοι ὠνόμαζον τοὺς ἀστέρας, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ φαινομένου μεγέθους βέβηια, διὰ τὸν ἀριθμητικῶν σημείων, εὔρεν ὅτι οἱ ἀστέρες οἱ ἀποτελοῦντες τὸν ἀστερισμὸν Βοώτην εἶχον τὴν τάξιν 1, 2, 3, 4, 5, σήμερον ἡ τάξις αὐτὴ μετεβλήθη εἰς 1, 5, 3, 2, 4. Ἐπίσης και οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Μεγάλην Ἀρκτον σήμερον εἶναι 1, 2, 3, 5, 6, 7, 4.

Ἐκτὸς τούτων πολλοὶ ἀστέρες πρώην γνωστοὶ σήμερον ἐγίναν ἀφαντοὶ. Τοιοῦτοι εἶναι ὁ 9ος και ὁ 10ος τοῦ ἀστερισμοῦ Ταύρου. Ὁ πεντηκοστὸς πέμπτος τοῦ Ἡρακλέους οὔτος εἶχε παρατηρηθῆ ὑπὸ τοῦ Ἐρσχελοῦ τὴν 11. ἀπριλίου 1782 τὴν δὲ 24 μαρτίου 84 δὲν εὔρισκετο πλέον· ἔκτοτε διατελεῖ ἀφανὴς. Προσέτι ἀστὴρ τις πλησίον τοῦ ε τῆς Μικρᾶς Ἀρκτου, ὁ 11ος τοῦ Λύκου, ἀστὴρ τις τοῦ Ἡνιόχου, ἐξ ἀστέρων τοῦ νοτίου Ἰχθύος και ἄλλοι ἐγίναν ἀφανεῖς.

Τὰ κατὰ τὴν μεταβολὴν τῶν χρωμάτων εἶναι οὐχ ἥττον περίεργα· ἀλλὰ περὶ τούτου γενήσεται λόγος ἀκολούθως.

ΕΛΑΦΘΟΛΙΩΝ.

Ὁ Ἐλαφθολιῶν ἦτο ὁ ἔννατος τῶν Ἀθηναϊκῶν μηνῶν, ἀντιστοιχῶν κατὰ τὸ πλεῖστον μετὸν καθ' ἡμᾶς μάρτιον και μετὸν δωδέκατον Ἰουδαϊκὸν μῆνα. Ὀνομάσθη δὲ οὕτω ἀπὸ τῆς ἐορτῆς τῶν Ἐλαφθολιῶν, ἥτις ἤγετο τὴν πρώτην τοῦτου τοῦ μηνός.

Τὴν δεκάτην αὐτοῦ ἤρχιζον οἱ ναῦται νὰ ταξειδεύωσιν εἰς τὴν Θάλασσαν, τὴν ὁποῖαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ χειμῶνος μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἐθεώρουσαν ἀπλευστον. Τὴν δὲ δωδεκάτην αὐτοῦ ἐτελοῦντο τὰ μεγάλα Διονύσια.

Ἦσαν δὲ τὰ μεγάλα Διονύσια ἐπισημοτάτη ἐορτὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου, τοῦ θεοῦ τοῦ οἴνου, ἀγόμενα· τόσον ἐπίσημος μάλιστα ὥστε ὁ Σουίδα ἐν λέξει «Διονύσια» λέγει ὅτι αὐτὴ ἐχρησίμευεν ὡς ἐποχῇ χρονολογικῇ. Οἱ ἱερεῖς τοῦ πολυτιμωμένου θεοῦ Βάκχου εἶχον τὴν

πρωτοκαθεδρίαν εις τὰ θέατρα. Κατά τούς ἀρχαιοτάτους χρόνους, ὅτε τὰ ἤθη τῶν Ἑλλήνων ἦσαν πολὺ ἀπλούστερα ἢ μετέπειτα, ἡ τελετὴ ἐγένετο διὰ μιᾶς στάμνου οἴνου, ἐνὸς κεκοσμημένου τράγου καὶ κανίστρου σύκων. Καθόσον ὁμως τὰ ἔτη προὐχώρουν καὶ ἡ πολυτέλεια ἐν Ἀθήναις ἠϋξανε κατὰ τοσοῦτον καὶ ἡ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην τελετὴ ἐγένετο μεγαλοπρεπεστάτη. Τότε ἤρχισαν καὶ πολλαὶ γυναῖκες νὰ ἐνδύωνται ὡς

Σάτυροι, ὡς ὁ Πᾶν καὶ ὡς ὁ Σιληνὸς καὶ νὰ φωνάζωσιν :

Εὐοί, Σαβοί, Εὐοί Βάκχε·
ἦ

ᾠ Ἰάκχε, Ἰόβακχε, Ἰὼ Βάκχε·

Εἰς τὴν πόλιν ἐγένετο μεγάλη λιτανεία. Ἐπι κεφαλῆς ταύτης ἤτο τις φέρων ἀγγεῖον πλήρες ὕδατος· μετὰ τοῦτον ἤρχοντο αἱ ἐνδοξόταται καὶ εὐγενέσταται παρθένοι τῆς πόλεως, ὧν ἡ διαγωγὴ ἐλέγετο καθαρὰ καὶ

Ε Λ Α Φ Η Β Ο Λ Ι Ω Ν

Θ'.	ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΜΑΪΚΗ	
1	Νουμηνία Ἐλαφηβόλια	7 Καλενδῶν Μαρτίου	23 Φεβρουαρίου
2	β' ἱσταμένου	6 »	24 »
3	γ' »	5 »	25 »
4	δ' »	4 »	26 »
5	ε' »	3 »	27 »
6	ς' »	Πρὸ »	28 »
7	ζ' »	Καλένδαι Μαρτίου	1 Μαρτίου
8	η' »	6 Νόνων	2 »
9	θ' »	5 »	3 »
10	ι' »	4 »	4 »
11	α' μεσοῦντος	3 »	5 »
12	β' Μέγ. Διονύσια	Πρὸ »	6 »
13	γ' »	Νόνοι Μαρτίου	7 »
14	δ' »	8 Ἰδῶν Μαρτίου	8 »
15	ε' »	7 »	9 »
16	ς' »	6 »	10 »
17	ζ' »	5 »	11 »
18	η' »	4 »	12 »
19	θ' »	3 »	13 »
20	Εἰκάς	Πρὸ »	14 »
21	ι' φθαινόντος	Ἰδοί Μαρτίου	15 »
22	θ' »	17 Καλενδῶν Ἀπριλ.	16 »
23	η' »	16 »	17 »
24	ζ' »	15 »	18 »
25	ς' »	14 »	19 »
26	ε' »	13 »	20 »
27	δ' »	12 »	21 »
28	γ' »	11 »	22 »
29	β' »	10 »	23 »
30	Ἐνη καὶ Ν. Χελιδόνια	9 »	24 »

αἵτινες κατὰ τὴν λιτανείαν ταύτην ἐλέγοντο κανιφόροι, διότι ὄλαι ἐκράτουν κανίστρια πλήρη σισάμου, ἄλατος καὶ ἄλλων τοιούτων συμβόλων τοῦ Βάκχου. Μετὰ τὰς παρθένας ἤρχετο ἡ μεγάλη ἱέρεια τοῦ Βάκχου, λεγομένη Λικνοφόρος, διότι ἔφερεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς λίκνον, ἐν ᾧ ἐμπεριείχοντο τὰ μυστήρια τοῦ θεοῦ. Τὴν πομπὴν ἠκολούθουν πλήθη λαοῦ. Μετὰ τὴν λιτανείαν ἡ πομπὴν ταύτην ἐγένοντο ἀγῶνες διά-

φοροι καὶ θεάματα. Ἐκ τούτων δὲ τῶν θεαμάτων ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ Θεάτρα.

Τὴν τελευταίαν τοῦ μηνὸς τούτου ἤγετο ἡ ἑορτὴ τῶν Χελιδονίων, ἑορτὴ γινομένη ἐξαιρέτως ἐν Ρόδῳ πρὸς τιμὴν τῆς Χελιδόνος. Κατὰ τὸν Δειπνοσοφιστὴν τότε ἐψαλλον τὸ ᾄσμα

ᾠ Ἠλθ' ἦλθε χελιδὼν, καλὰς
ᾠρας ἄγουσα καὶ καλοὺς ἐνιαυτοὺς κτλ.